

วิจัยตีแผ่ปัญหาแรงงานย้ายถิ่น

ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2553 เด็ก 0-17 ปี ร้อยละ 23 ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ ส่วนใหญ่เนื่องจากพ่อแม่ย้ายถิ่นไปทำงานที่อื่น ซึ่งพบว่าทำให้ลูกต้องเสี่ยงต่อการมีปัญหาทางสุขภาพจิตซึ่งนับเป็นปัญหาระดับโลก ทางสถาบันวิจัยประชากรและสังคม (IPSR) มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ให้ความสำคัญและสนใจประเด็นปัญหาดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง จึงได้ศึกษาวิจัยเพื่อการหาแนวทางในการแก้ไขโจทย์ทางสังคมดังกล่าว

เมื่อศึกษาถึงลงไปพบอีกว่า **กรณีแม่ไม่อยู่กับครอบครัว** ส่งผลกระทบต่อมากกว่า **พ่อไม่อยู่** นับเป็นครั้งแรกที่สถาบันฯ สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยในประเด็นดังกล่าวอย่างจริงจัง โดยใช้ระเบียบวิธี “วิจัยแบบผสมผสาน” ที่เน้นทั้งปริมาณและคุณภาพ

โครงการวิจัย “ผลกระทบจากการย้ายถิ่นระหว่างประเทศของแรงงานไทยต่อสุขภาพจิตของครอบครัวและประเทศต้นทาง : สถานการณ์การสูญเสียการดูแลและการส่งต่อภาระการดูแลของครัวเรือนที่มีการย้ายถิ่นในประเทศไทย” ผลงานโดย **ดร.เบญจมาศ เป็นบุญ** ซึ่งมี **รศ.อารี จำปากล้วย** ผู้อำนวยการสถาบันฯ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้รับรางวัลการวิจัยแห่งชาติประจำปีงบประมาณ 2564 รางวัลวิทยานิพนธ์ระดับดี สาขาสังคมวิทยา จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลที่มีกลุ่มตัวอย่าง

1,000 ครัวเรือน พร้อมลงพื้นที่สัมภาษณ์เก็บข้อมูล “แม่แรงงานย้ายถิ่น” ในต่างแดนด้วยตัวเอง ทำให้ได้มุมมองซึ่งสามารถผลักดันสู่การปรับเปลี่ยนนโยบายที่เป็นธรรม ส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงานย้ายถิ่นและครอบครัวแรงงานย้ายถิ่นได้ต่อไป

จุดที่น่าสนใจคือ แม้จะใช้เทคโนโลยีเป็นตัวช่วยคอยเติมเต็มความสัมพันธ์ที่ห่างไกล แต่ก็ไม่ได้เทียบเท่าการได้ดูแลอย่างใกล้ชิดซึ่ง “ครอบครัวขยาย” ที่มีปู่-ย่า-ตา-ยาย อยู่ด้วยจะเป็นที่พึ่งในภาวะดังกล่าวได้ดีที่สุด

การศึกษายังพบอีกว่า **ในภาวะที่พ่อหรือแม่ต้องไปทำงานในต่างประเทศ “เด็กผู้ชาย” จะมีความเสี่ยงต่อปัญหาทางสุขภาพจิตและพฤติกรรมมากกว่า “เด็กผู้หญิง”** เช่น

ภาวะสมาธิสั้นและพฤติกรรมเกรี้ยว เนื่องจาก **ขาด role model หรือต้นแบบในการดำเนินชีวิต** โดยเด็กผู้ชายส่วนใหญ่มักเกรี้ยว **พ่อและเรียนรู้ตัวแบบที่ดีจากพ่อ**

ด้วยเหตุผลเรื่องค่าใช้จ่ายในการเดินทางและสัญญาจ้างงาน แรงงานย้ายถิ่นจะเผชิญกับข้อจำกัดในการเดินทางกลับมาเยี่ยมครอบครัวในประเทศต้นทาง ฉะนั้น การใช้ความเห็นอกเห็นใจในการปรับเปลี่ยนข้อตกลงสัญญาว่าจ้าง ที่ส่งเสริมสวัสดิการและเอื้อให้ครอบครัวแรงงานย้ายถิ่นได้กลับไปพบหน้ากันมากขึ้น จะทำให้มีกำลังใจทั้งในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิต ในขณะที่เด็วยกกันนายจ้างยังคงสามารถรักษาแรงงานย้ายถิ่นที่มีคุณภาพเอาไว้ได้เช่นเดิม